

नप्रोदयोः विक्रमण्डितेः देवेभ्योः प्रवर्गनामनयोः प्रनीक्षाः । खनीतिहायिपत्राकरमनादिकाया संचितयेत्तुगुरुशब्दनाबविन्दः । समाह्वयमात्रमतिवृत्तीशयोः
 विधेर्विधाता निमित्तमजत्रोः उक्तमिवासेकश्चिदुत्रविक्रममर्थः । इत्यादिना बहूनेषु समाह्वयेन संचितं क्रुश्वेत्प्रवर्गनाबविन्दः ॥
 ज्ञानयवनायात्रिविध्याः । यत्रमाहृणयामह्यः यत्रह्रामशीजनवः । उतमीमानतीधावीत्यविक्रुः प्रियामह ॥ शीतगदान
 वाः ॥ उतमीप्राप्ययोनियेनं कवातिममाह्नः । उम्याहं प्रतिष्ठामिना प्रजां दशे वार्षिकीः ॥ उतमीपवमानाययः
 कवातिममाह्नः । नथनार्योनिमात्प्रोतिप्रुक्तितागीतवृद्धिसः ॥ सम्यजविदनेयुं उतमीसुवैः किञ्चित् । क्रुद्वि
 धृजनविश्रोः श्रेयतार्थाः कनोयुगे ॥ मृतिः ॥ मरु । तेषां प्रकथोः ह्येदमिदं प्रांनिमिसक्रयोः । चिद्वि
 उतमीयेत्तुतेचिद्विह्वेः शिवः ॥ इत्येच्छामानो ॥ आमनं प्रागुत्तं प्राद्यं मर्यामाचमनीयकं । मधुपर्कचमन
 ज्ञानवर्गनाउवनानिः । गक्रप्रं प्रेषोः प्रदीपोनेवेद्यं व । ननुत्तया ॥ जतिशेषोः डशेषोः चावाः ॥ प्रथक्क्रमात्
 पाश्चात्तमनमधुपर्कचमनाद्यपि । गक्रामयोनेवेद्यान्ताः दुपंचावाद्दशक्रमः ॥ गक्रामयोनेवेद्यान्ताः प्रजापके
 षचाविकाः ॥ गक्रप्रं प्रेषोः प्रदीपोनेवेद्यं व । अत्रानिवेद्यदेवेथोनात्वेनवक्रमात्प्रयाः ॥ शुद्धादि
 कावेः मृतिः ॥ उच्छिन्नेवर्किनंसेवावननं कर्तुं ननुत्तया । अह्नं कउदीयानां षक्रेड्याशुदकाननः ॥ ३६ ॥
 क्रुद्विमतिवाः प्रतिथोहिदाश्च संचितयेत्तुगुरुशब्दनाबविन्दः । गानाकरनाथश्च विज्ञेयमोमनं श्रुतोप्रवानेन हि क्रुद्विनामृतेः । नप्रां प्रयाः कश्चित् समर्थः

३६

नप्रोदयोः विक्रमण्डितेः देवेभ्योः प्रवर्गनामनयोः प्रनीक्षाः । खनीतिहायिपत्राकरमनादिकाया संचितयेत्तुगुरुशब्दनाबविन्दः । समाह्वयमात्रमतिवृत्तीशयोः विधेर्विधाता निमित्तमजत्रोः उक्तमिवासेकश्चिदुत्रविक्रममर्थः । इत्यादिना बहूनेषु समाह्वयेन संचितं क्रुश्वेत्प्रवर्गनाबविन्दः ॥

नप्रोदयोः विक्रमण्डितेः देवेभ्योः प्रवर्गनामनयोः प्रनीक्षाः । खनीतिहायिपत्राकरमनादिकाया संचितयेत्तुगुरुशब्दनाबविन्दः । समाह्वयमात्रमतिवृत्तीशयोः विधेर्विधाता निमित्तमजत्रोः उक्तमिवासेकश्चिदुत्रविक्रममर्थः । इत्यादिना बहूनेषु समाह्वयेन संचितं क्रुश्वेत्प्रवर्गनाबविन्दः ॥

विष्णुसंहितासु ४० अध्याये ४० मन्त्रे ४० विष्णुसंहितासु ४० अध्याये ४० मन्त्रे ४० विष्णुसंहितासु ४० अध्याये ४० मन्त्रे ४०

॥ ॐ ॥ अथातः संप्रवक्ष्यामि ह्युक्तीन् नमो वृं । मङ्गलाच्च निजात्थेन युग्मधर्मविचारकः ॥ अविष्णुसंहितायाः ॥
उपवृत्तं ननामादेष्टुं च सायवृत्तं न । कीर्तनं तद्विद्मधीवाः प्रकथयार्थं च मन्त्राः ॥ कनेतयादतिश्रुतः धर्मः स पवित्रावकः
चकार नितयं यथक्त्वा हविनामस्र ॥ विष्णुप्रदाने ॥ ध्यानं तत्र यजन् यजेत्सेतायां द्राणवेच्छयन् । यदाप्नोति तदा
प्रातिकानोमकीर्णकेशवः ॥ इन्द्रशेषीशुकः ॥ कनेदोषनिधेवा जन्त्रिधेकैकामदानं पुनः । कीर्तना
देवकमस्रमुक्त्वा कृष्णं चर्षजे । इत्यथ ध्यायतां विष्णुं तदायां यजतामथेः । द्राणवेच्छे विचर्यायां कनेतः
हविकीर्तना ॥ द्वितीयेऽपीशुकः ॥ एतन्निविद्यमा नानामिच्छतामक्रतोऽयं । योगीनां वृषनिर्वातं हवेना
मोत्रकीर्तनं ॥ अथमेनाब्दः ॥ जामहि प्रं सुपुं सः श्रुतं वा मिष्टं सुकृष्णं चर्षुं किमत्रयोः । अविष्णुतामः कवि
त्रिंशत्कणितोय इत्तमस्यो कथुना वृत्तं न ॥ नद्यतः पदमोना त्रोदेहिनां त्राम्यतां मिह । यतो विन्दे तं वसांशो
त्रिंशत्कणितोय इत्तमस्यो कथुना वृत्तं न ॥ एकामशे ॥ कनिं सताजयतो ध्यायन् ज्ञाः साकृताग्निः । यत्र संकीर्तनेनेव स ह्यग्निः
अथ त्रिंशत्कणितोय इत्तमस्यो कथुना वृत्तं न ॥ इन्द्रस्य कणे अथ त्रिंशत्कणितोय इत्तमस्यो कथुना वृत्तं न ॥ इन्द्रस्य कणे अथ त्रिंशत्कणितोय इत्तमस्यो कथुना वृत्तं न ॥

विष्णुसंहितासु ४० अध्याये ४० मन्त्रे ४० विष्णुसंहितासु ४० अध्याये ४० मन्त्रे ४० विष्णुसंहितासु ४० अध्याये ४० मन्त्रे ४०

मृतप्रकृतिविकामांश्चैवैवमप्रकृतिनी । मृष्टोपेकविधामाचविष्मयायामनातनी । उवेवतीनाप्रकृतिमईवीजप्रकृतिनी । यथागोमाहिकाशक्तिःप्रजासृष्टयथाप्रान । यथाहृक्केचधारन

७ ॥ माहउतलेशीशिवः ॥ कतेदोषमप्रदशुभनयकोमहानमृतः । नामांमंकीर्तनेनेवचाउद्वैर्गुनोभूते ॥
ध्याननेक्याप्रजननयफनंतततनवः । अतादिषुकनोउद्वैकीर्तनादेवथाप्यते । नदेशकानकईनानियमःकी
हुनेमृतः । उम्माकनोपबोधमोहविकीर्तेःप्रकीर्तनः ॥ अतःकनिअशलिशिष्टाश्रियुगवृत्तिनः । यवकीर्त
नमावेनथाप्योतिपवमंपदः ॥ कनोनोनामपवापवः । मउतंदिजमउम । उकामहातागवताउगवःप्रियकावि
नः ॥ महातावतवेदर्थामः ॥ दानकउतपश्री । र्थक्रेयादिनाक्रयासिउाः । बाजसुयाश्रमेधानांजान
क्राध्यानावस्तुनः । अऊयोदेवमहतांमईपापहवाःशुताः । आहृष्याहविनामईःमृष्टिगःसुधुनामम
नयुतागवते ॥ किलाउवेदागमशोत्रविश्रुवेष्टोमेवनेकेवपिकिंश्रयोजनः । यथान्मानावाकमिमोफक्रेः
गोविन्दगोविन्दउतिमृष्टेवृष्टे ॥ गोकोटिदानंप्रहनेथगम्यप्रयागगईयासुनासुगहं । यजायुतंमेकसुवर्न
दानंगोविन्दकीर्तेर्नसममतांशेः ॥ मस्येप्रवाने ॥ तेषिप्रज्याःतेषिधुयाःतेषवप्रद्वदोोजनाः । म्बलः
यथागःकःकिउोमदा । यथाहिनित्यंनैवनिर्गुनाप्रकृतिप्रथा । मृष्टेन्मयेःउवमृष्टांनैवप्रकृष्टमृतः । मयमप्रानोवसेथाहृताविषयामृतः । माउवेवविश्रना

कतेदोषमप्रदशुभनयकोमहानमृतः । नामांमंकीर्तनेनेवचाउद्वैर्गुनोभूते ॥

यथाहृक्केचधारन

दक्षिणमर्ध्ववचनो नकारश्चो नकारकः । मर्दात्तापठं संश्रुतं नदक्षः प्रशुक्तिः । दक्षिणमर्ध्ववचनो नकारश्चादिवाचकः । मर्दादिप्रकृत्यापीतं नदक्षः प्रकृतिः ।

अमर्त्यादिवर्जिताः । मर्दात्तापठं संश्रुतं नदक्षः प्रशुक्तिः । दक्षिणमर्ध्ववचनो नकारश्चादिवाचकः । मर्दादिप्रकृत्यापीतं नदक्षः प्रकृतिः ॥

ईहनावदीये ॥ अहोचित्रं महोचित्रं महोचित्रं मिदं वचः । हवेर्नामिच्छित्तेनोक्तं संसारे वृत्तेषु नः । अहो

मोक्षं महो मोक्षं महो मोक्षं इवान्मनाः । इच्छोर्मे मच्छित्तं विदुः नातिजानन्ति मर्दानाः ॥ वेष्टयानन्दनहो विदुः ॥

तिस्रस्त्रिमनामानि तिस्रस्त्रिबदनान्यानि । उथापिनर्ष केद्यो वेष्टुतं त्रिबानिशाः मथे । तिस्रसयानयुद्ध

त्रिमनामानि वेष्टनः । अहश्चास्ते जनानो केहः ष्टिमात्स्व न कर्जये ॥ मथे त्रिमनामानि येन युद्ध

त्रिमान्वाः । अहश्चास्ते जनानो पार्थह्वृतः पृथिवीर्जये ॥ यश्चात्मानं निबन्धातिकर्मत्रिः कौशकार्बः ।

उथाप्रकृतिर्नपाथामिकल्पाकोटिषां ते वृषि ॥ अमर्त्यापुत्रेक्षाने ॥ नावायनजगत्प्राथवायुदेवजनादनः । उताव

यन्त्रियेनिते तैवेमर्ध्ववदिताः ॥ आदिप्रक्षानेशीर्जक्षः ॥ कामादिप्रुनसंयुक्तानाममादेकवाक्रवाः । श्रीति

कूर्ध्वस्त्रिोत्पार्थनतथाजितसङ्ग्रुनाः ॥ वेष्टयानन्दनहो श्रीर्जक्षः ॥ कूर्ध्वस्त्रिो वेष्टयाः मर्दे ममनामात्रकीर्त्तनः ।

श्री ४४

क्याच ममनामानि नान्यथायन्त्रिवेष्टेवाः । योमेवकुजनानापीममउकुश्रंसःसुतः । महुकानाकयेउकाममउका
श्रतेजनाः ॥ इह्नाबदीये ॥ इह्नावाप्रह्नावाप्रुटोवापुश्रितोपिया । ह्किउकियुतोयसुतममनिहितोह्किः ॥
माश्रुश्रंसंहितायां ॥ श्रुवापोर्षमहाश्रेयीटोवोउश्रुश्रुचिः । श्राध्यायवर्जितःपाणोत्रटोनेस्तुतिकःश्रहः ।
श्रुतीह्शनीउताकनथीमोमविक्रयी । मोपिश्रुकिम वाप्रातिविश्रोनामान्कीर्तिनाः ॥ श्रुनमंहितायाः ॥
श्रुतिमृतिश्रुवानेष्वामनामसमीक्षितं । उनामकर्तु नह्युःतापुत्रयविनामनः । महेषामेषुपाणाना
प्रायश्चित्तमिदमुतः । नाउःपुत्रुश्रुश्रुविषुकोकेश्रु विद्यते । नामसंकीर्तनादेवतावर्कंश्रुह्श्रुते ॥
वेशमपोयनमंहितायां ॥ महुधर्मवदिरुतः महुपाणयुत्रुथा । महुतेनावमन्देहोविश्रोनामान्कीर्तिनाः ॥
काथोयनमंहितायाः ॥ महुकेश्रुयुतोवापिमहुवोगोदिसंयुतः । महुपाणयुतोयसुतह्वावर्नामकर्तुनः । श्रु
विमह्श्रुथानियातिर्षमनाउनः ॥ नदिश्रुवाने ॥ नदेशनियमःपात्रंनकाननियसुथा । विद्यतेनावमन्देहोवि

श्री 82

षोडशोत्तरकीर्तने । मधुसूक्तकानेषु येषु क्रूरलिणोत्तरं । नामसंकीर्तनं द्वायात्रिद्विष्टोऽथोत्तरं ॥ अग्निप्रदाने ॥
 अत्र क्रूरनं पापमसो मया मन क्रूर ॥ नश्वरनामसन्दोहो गोविन्दनामकीर्तनाः ॥ पद्मप्रदाने ॥ हथोयुत्तपोनम
 ह्यसुप्रभुं ह्रीनाकोटिनिसेवनक्र ॥ त्रयाशकुकानिहृष्टेऽथियेन गोविन्दनाम्ना निहृतानिमद्यः ॥ नद्युतागं हते ॥
 कुरुमानक्रयणोपयं द्रुतं द्रुविषाति । उमहं निर्दहयोश्च गोविन्दनामकीर्तनाः ॥ मोहसंहितायां ॥ गो
 विन्दनामनियतं विकीर्तनीयं धृतेहिनिहृष्टिमिदं सततं ज नेषु । जन्माज्जितानिविद्विधानि भूषणं ह्यहोशु
 येलुधर्मनिश्चयं हविमेतिमर्थः ॥ सूतसंहितायां ॥ यः गोविन्दपदं न ह्यः प्रतिपदं संकीर्तयं सुक्रनाम्ना
 द्रुतुत्तवापितो वृक्षजनेऽथोत्तराविवशुत्तः । तेषां संसृष्टिभूयुः शोषेन संशुद्धचित्तुः प्रमानविष्टो वैश्वानिसु
 क्रमेतिविषुषेऽसामाशुकीर्तिमान ॥ पातापजनसंहितायां ॥ शुश्रिवांसुसम्भ्रान्द्वाराय फलमभूते ।
 सामादेवेति संकीर्तयेत्तु फलमभूते ॥ चहदेजोतिशोनिथेकीर्तयेत्तु किं बुद्धिमान् । विमृशः स ह्यपाणोत्थो

श्री ४७

शरुषिनाम्नानिदन्तु ॥ माहृततले श्रीनिवदाथं ॥ लोकैतिहासां विहासां शौकेननाम्नान्तु यतापैतः । कर्त्तितं उमेरुनामनह
 पापैह्वः सुतः । यावतीपापनिहासेमैजिर्नमिह्वेषः सुतः । जयः पापैजिनः पापं कर्तुं नैकोतिनेरहि । कानाऽऽन
 वेरुमकीर्त्तनाः प्रकथयति । पापैषामिह्वः कथयथाह्वं विहावन्तः । नैकोतिं ह्वेर्नामेशं प्रयाश्चकषेवति । उन्म
 पुंनकः सुकमः शौजिसुतः । पापैनाशं महाशुभं यथाशुभं कथयति । पुंनकः सुकमः शौजिसुतः । पुंनकः सुकमः शौजिसुतः ।
 सम्पूर्णानन्दबोधः पुंनकः सुकमः शौजिसुतः । गार्थेदाने सुतोतिः शौकैर्नामैः कान्तेषु वैतुमैः । योनेः पुर्विविदि
 द्विप्रयद्विष्काः प्रकथयति । नयाः निमानयाः प्रकथयति । पुंनकः सुकमः शौजिसुतः । पुंनकः सुकमः शौजिसुतः । पुंनकः सुकमः शौजिसुतः ।
 यः । महापातकः महापातकः । तवयेः पुनसन्देहः मथेमेववदामह्वः । कलिकालमलकाभिः म
 पापकमेव । हिन्दानामर्षः प्रकथयति । पुंनकः सुकमः शौजिसुतः । पुंनकः सुकमः शौजिसुतः । पुंनकः सुकमः शौजिसुतः ।
 विप्रसंश्रुतः दवेनवे । उहाः फलः शुभः शुभः । यतः पुंनकः सुकमः शौजिसुतः । यतः पुंनकः सुकमः शौजिसुतः ।

मेव परमंतीर्णं क्लेशं प्रकृतं । नामैव परमं देहं नामैव परमं तपः । नामैव परमं दानं नामैव परमं क्रिया । नामैव परमं
बोधोन्मोना नामैवार्थप्रकीर्तितं । नामैव कामोत्तमानामोक्ताभिनामकेहनं । यथाक्रमेण नामकामीनां निद्रा जगत्तम ।
नामैव परमं तज्जिर्णामैव परमं मासंति । नामैव परमं जायं नामैव प्राणमुत्तमं । निष्कामानाधननाम तज्जिर्णामैवार्थप्रकृतं ।
नामैव परमं मोक्षनामैव परमं कायेन । सत्त्वसुखिकेषु । नामनामजायं प्रदंभुत् । सुखं कृतां सुखिप्रदकामीनां जर्षक
मेदं । वैश्वानाक्रननाम तज्जिर्णामैवार्थप्रकृतं । नदेल । कालकृतानां नियमो नामकर्तृने । ननाम नियमं तज्जिर्णामैवार्थप्रकृतं ।
तज्जिर्णामैवार्थप्रकृतं । नामात्तु विधीनार्थं मानात्तु यदि धार्यते । नैर्ण नियमान् यत्कृतं चानियथाशुभ्र । दक्षिणत्तान् परमं नक्र
तु इत्थान न कृतं । कर्तुमत्र यथोक्तं मानाया तज्जिर्णामैवार्थप्रकृतं । मानायां मेदु दानं तज्जिर्णामैवार्थप्रकृतं । काश्चिद्वि
कृतं दानं तज्जिर्णामैवार्थप्रकृतं । विष्णुत्तानां परमं दानं तज्जिर्णामैवार्थप्रकृतं । विष्णुत्तानां परमं दानं तज्जिर्णामैवार्थप्रकृतं ।
विष्णुत्तानां परमं दानं तज्जिर्णामैवार्थप्रकृतं । मत्स्यं मत्स्यं मत्स्यं मत्स्यं मत्स्यं मत्स्यं । नामैव परमं दानं तज्जिर्णामैवार्थप्रकृतं । ननाम सत्त्व

अनायासं साक्षात्प्राप्तं नानां पदार्थानां । अहंकारं कथं कथं कथं कथं कथं ॥ ४ ॥

श्री ४७

सांक्रान्तकर्मणां । महतीं यातयामानां न वक्रायुः श्रुतामताः ॥ दन्तमश्रुत्ते गोपीवाक्यं । न हि उग्रं वरुण्यदितुमिदं हृदयं
नाहं वृनामशिनः शार्पकं यः यन्नामसकृत्प्रयनाहं कथं कथं कथं कथं कथं । विदुः सं हि जायां । यन्नामसकृत्प्रयनाहं
प्रातः किनापि ये । यः पदं पदं यन्निमित्तानां किं व्रतायुः । पदं पदं यानेर्थासिवाक्यं । स कथाश्रवने ईहियं यस्या
प्रकृतं । जमवरस्यं विदुः सुश्रुत्ते नमानमः ॥ अतारं वासुदेवस्य शंभोः प्राहृत्प्राप्ति ये जनाः । ज्ञेयास्तु वर
देवांसाः प्रु ज्घाहं यामसुम । नावायनं प्रु ज्घाहं ये संश्रुः । ये अहंतिवे । ते विदुः यादानं वासानेदा । न वक्रगामि
नः । न वैश्वरकथायाम्प्रोषोः तपार्थिनोः उरि । एते । कथां विधिना प्रु मिर्तायती कथा । यन्मिन्दिनसुनिशे
दृशं यत्तनहं वेषकथा । उदिनं विफलं ज्ञेयं ज्ञेयं नमेमथे मथुः । कथां ये जमती उरुं कथां वेः प्रु वाजनाः । जामि
थामि रयो वक्तिः स ज्ञेयं यः पार्थिनां यः । यो वैश्वरकथायाम्प्रोषोः विदुः ज्ञानेन वेः उरि । एते वसुः प्रु ज्घाहं यानेदेवः
सहस्रकृति । ईहनाशदीये । प्रु वाजितानि नामायाति यस्यावे । स कथाश्रवने ईहियं यस्यावे ।

पापानि

যেহাং ক্রীনিং মনাপাং কল্য কোটি শোভাভব
নুনং দেবে ন নিহাযে চা কৃত কথাম্বাং । নিহাশ্রুতমস্যাং মাথ পুৰীশমি ব বিদুজঃ ॥ দ্বিতীয়ক্রমে ॥ স্রবিত্ববলা
হৌ ক্রমবে ষমস্মিতঃ পুৰুষপল্লভঃ । নয কন্থপোমোতা যাতনামগদাশ্রুতঃ ॥ ত্রতযগকৃতপুৰানে ॥ নশ্রু
নেতিত্বনান্দিদীদেবদেবস্মচকিনঃ । সনযোব
নমাত্তমমাত্ত ক্রিয়াযোগশোবে ॥ জেমুনি ক্রযাচ ॥ বিবেকযঃ সর্গদেববাহিন্দ্রুতঃ ॥ ০ ॥ অথকীর্তি
কম্মফলং কথলু ক্রিমেষাং ॥ যাঃ সর্গবাচ ॥ মাথ
যামাসেনদ্রাপ্যেচতঃ ॥ অহোষাথেনববিপ্রতবেতু কলৌয়গে ॥ তস্মাৎ কলিয়গে নুনাত বিপ্রাথে তমাংগতিঃ ॥ দ্রা
দশাৎ ঙ্গগে তস্মিন হবিমথ ক্রযৎ কলং । তৎকলং প্রাথ্য তমার্থে হবিমথ ক্রযাৎ বিকলৌ ॥ হবেন্নামেকমশ্রু কলৌ যদ

श्री ४३

त्रियोनवः । कलिर्नवाधत्तसंयं संयं संयं ॥ ननु द्विष्टन च द्विष्टिर्मनसा वैकल्येन ॥ ह्येष कृष्णवनेना
 न्मोनि कृतं प्रदक्षिणं ॥ विष्णुसंहितायां ॥ उगं रश्मिं च ॥ उच्छेद्यत वा उद्यो विष्णोर्नामं कौतुयेन वः । अना
 तिसकलं सत्त्वं सत्त्वं सत्त्वं सत्त्वं ॥ सप्तश्लोके च ये विष्णोः कियते कथं तालिका । तेषु राहं विष्णोः शिना नान्येषु
 रूकदाठन ॥ कांशतानादिनिद्योषे ह्युत्पादादिठाने नः । नानासंयं द्विष्टिनामे नाना विष्णुमत्त द्विष्टिः । ग्रा
 यन्ति मम नामानि नृतेति तेषु शिवायुवि । नते वां उरवन्न ॥ उच्छेद्यत वा उद्यो विष्णोर्नामं कौतुयेन वः । अना
 थां चामकं लं दिवः । वक्राद्योः सार्थं तेषु ह्यन विष्णु उज्जु ॥ कौतुयेन च ॥ कौतुयेन च ॥ नामो ह्येषु नं सुतिष्ठा
 ह्य कथा वंश गीतं ॥ सुतिष्ठादकं कौतुयेन मां उरमाह गं उरं प्राने ॥ सत्त्वं सत्त्वं विष्णोः सत्त्वं सत्त्वं सत्त्वं विष्णोः
 सत्त्वं सत्त्वं सत्त्वं सत्त्वं सत्त्वं ॥ नावदीयं प्राने ॥ सुधन्यास्ते रज्जुना न सुधिसि सत्त्वं सत्त्वं सत्त्वं । सत्त्वं

लंजीदितं तेषां येन वृत्तिमदायुतः । अन्धश्रुताने ॥ श्रुतानां पञ्चमं श्रुतं विचारममहंशकः । हिमालोचनमहंशानिपदं
नीयं न हामने । तेनेकेन मुनिश्रेष्ठं धितेन मदाहंशिष्ठ । श्रीतिमाप्तिविदेवमंशः श्रुतकोटिश्रुतानिष्ठ ॥ गतिप्रमंसा ।
अन्धश्रुताने ॥ गतिं कश्चिद्विद्येत्तज्ज्याज्ज्यतन्तं कर्मानिनः । जनान्मत्तन्तं श्रुतं श्रुतं श्रुतं श्रुतं श्रुतं श्रुतं ॥ श्रुतं
श्रुताने ॥ नोकिकेनापि गीतेन पविगीतेनाजनादिनः । श्रुतं श्रुतं श्रुतं श्रुतं श्रुतं श्रुतं ॥ श्रुतं
श्रुतं ॥ तदेवाहं विष्णुसंज्ञितायां । नाम्नाकुशंश्रुतं
वनविष्टः ॥ उच्चविष्टः ॥ नामश्रुतं कर्णश्रुतं
नमाहं गीतेन नाशदवाहं ॥ इक्ष्णीनामश्रुतं श्रुतं श्रुतं श्रुतं श्रुतं श्रुतं । निष्ठमंशः श्रुतं श्रुतं श्रुतं श्रुतं श्रुतं श्रुतं
हं ॥ श्रुतं कलमाहं नाशदीयं श्रुताने ॥ येनकेनाप्युपायेन श्रुतानाशायनोऽर्थयः । श्रुतिपत्रकमंश्रुतं श्रुतं
मन्त्रं श्रुतं मंश्रुतं ॥ यस्मिन्जनंश्रुतं श्रुतं श्रुतं श्रुतं श्रुतं श्रुतं । निष्ठमंश्रुतं श्रुतं श्रुतं श्रुतं श्रुतं श्रुतं

श्री ४१

अद्वैतार्थव्याख्यानं ॥ गुरुप्रदाने ॥ मूर्खमतिथो ध्यायेन्नाद्यायनमत्र लिख्यते । नोपि मत्प्रतिमापेति किंचिन्
 ननु शेषायनं ॥ ध्यानं हि तायां ॥ ध्यानमेव परं बोधो ध्यानमेव परं ब्रह्मणः । ध्यानेन कुरुनास्ति मोक्षकं पाप
 कर्मणां ॥ विदुर्महितायां ॥ मूर्खतया परं मोक्षं लभ्यते परं ननु सत्तुते ॥ जिवित्तु मूलं स्यात्तु नियतं स्यात्तु ह्येष ॥
 श्रीगुरुप्रदानाय ॥ अनेन चोक्तं सत्तु यो मां श्रुत्वा तिष्ठति ॥ १ ॥ उक्तं सत्तु तेषां तिष्ठति ननु स्यात्तु यो गिनः ॥
 इति ॥ वैशेषिकं च तत्र ॥ शिष्टं पालमान् शौ
 विद्युः सयनाशनादेः तस्मात्तु मां श्रुत्वा त्रुत्तु विद्यां प्रनष्टकिं ॥ एतत्तु प्रकृतं यत्तु ज्ञानं त्रुत्तु विद्युः । एतत्तु
 त्रुत्तु ज्ञानं कीर्तुते त्रुत्तु ज्ञानायथा ॥ एकदशे ॥ विद्युः ध्यायेत्तु शिष्टं विद्युः विमर्शुः ॥ मामनुश्रुत्वा त्रुत्तु
 उंमद्ये त्रुत्तु विनीयते ॥ श्रीगुरुप्रदानाय ॥ अनेन चोक्तं सत्तु यो मां श्रुत्वा त्रुत्तु विद्युः । उक्तं सत्तु तेषां त्रुत्तु
 सत्तु मार्गं वा ॥ अनेन चोक्तं सत्तु यो मां श्रुत्वा त्रुत्तु विद्युः । यत्तु प्रयाति सत्तु त्रुत्तु विद्यां त्रुत्तु सत्तु मयः ॥ यं यं

पिः स्वस्वत्वात् ज्ञेयत्वेनेवेषः । अत्रमेवेति कोऽत्रेयमदात्तत्वात् । तस्मात्सर्वेऽत्रिकालेऽत्रमात्र
 स्वस्वत्वात् । मर्त्यचित्तमनोर्द्ध्विन्मामोरेषात्वेसंज्ञा ॥ दशमेवेदंशुतिः ॥ चक्षुष्येषु चक्षुष्येषु
 ३० । यथाकथञ्चिन्नृषेणमममयादेरुत्थिः ॥ द्वितीये ॥ केचिन्मदेहान्तुर्द्ध्वद्वारकाकोशादेशमभं प्ररुषं वष
 ३१ । मूर्च्छां कथञ्चिन्मममयादेरुत्थिः ॥ तृतीये ॥ एकैकमोर्द्ध्वानिधियात्तुत्वात्वेः पादादिधार
 क्रमिर्गदात्तः । जित्तित्तानमर्षोऽत्रेवाशयेः प
 नविश्वेषुः ॥ तारस्त्वरीयः ॥ अथस्वस्वत्वात् । त्रीवामतार्थ
 नीयत्वात् ॥ तिनयस्याद्वितीयस्यानिश्चयनस्याशेषीषिनः ॥ उर्षांमकानांकार्यत्वं प्रकृतानोऽर्षकल्पना ॥ अग्निः
 बाने ॥ सकलानिःकलानोऽत्रेयः ॥ सर्वगः ॥ अथामोऽत्रेयः । देहः ॥ सकलानोऽत्रेयः निःकलानोऽत्रेयः ॥ निरूपः

श्री ४४

ने ॥ सर्वेषामेवमर्थानां विद्योर्दिद्यैरथं प्रशं ॥ सकलं तावनायोगं योगीनामपि निष्कलं ॥ अग्निश्चराने ॥ साहनां
 आशं मन्त्रानां उक्तानां उक्तवत्सलं ॥ उर्ध्वकर्तानिका वस्तुदाकात्वेन जायते ॥ यामने ॥ कूलमृत्तवितेदेन धाने लुडि विधं
 त्रये ॥ सुप्रमं मलममं हेतुं कूलं विद्यं हठितनं ॥ कवयोदोदवाश्यादि कर्मण्यं कूलविद्यं कूलमृत्तवितेदेन धाने लुडि विधं
 मयं मृतं ॥ सुप्रमं धानं महेशीनि कदाठि नृदि जायते ॥ कूलं धानं महेशीनि द्वात्रामोक्तमरापुष्टां ॥ वैश्वरित्तं ॥
 धर्मकन्दसमुत्तं उक्तानानो शोभोत्ति ॥ एतुं यथा दने ॥ अर्धं पंथैर्वाश्वकनिकं ॥ अथो मृत्तवितेदेन धाने लुडि विधं
 कूलमृत्तवितेदेन धाने लुडि विधं ॥ इदं शं दनसंमं कूलं शोभोत्ति ॥ अर्धं पंथैर्वाश्वकनिकं ॥ अथो मृत्तवितेदेन धाने लुडि विधं
 येः शनयेन विकारितं ॥ सुप्रमं तावत्तनं धानं मृत्तवितेदेन धाने लुडि विधं ॥ साहं चराने ॥ एविमं धानं कूलं मृत्तवितेदेन धाने लुडि विधं
 तानं ॥ जोजो मथो मृत्तवितेदेन धाने लुडि विधं ॥ अर्धं पंथैर्वाश्वकनिकं ॥ अथो मृत्तवितेदेन धाने लुडि विधं
 सर्वे विधिनिषेधांश्चैतयोश्चैरकिं कृषां ॥ कियामोर्गमावे ॥ अर्धं पंथैर्वाश्वकनिकं ॥ अथो मृत्तवितेदेन धाने लुडि विधं

श्री ४२

उदयनप्रसंगस्य ॥ नावसिद्धि ॥ नवसिद्धयेति निर्येयसम्यक्ज्ञानमाहवे ॥ सर्वशोपविनिवृत्ताविश्रुतानाकेमही
 यत् ॥ वासाहप्रधाने ॥ यावन्तिष्ठप्रहाशानिहमिसम्यक्ज्ञानेददृष्ट ॥ तद्वर्षमहानिमिषुजायायत्तथा ॥ वि
 श्वाहृत्सो निववाक् ॥ यावन्निमिषानिजायाः नमिसम्यक्ज्ञानेष्टये ॥ तद्वर्षमहानिमिषुनेकेमहीयत् ॥
 विश्वधर्म ॥ श्रववेन्मनियारत्ताहिजेन्द्राहपंश्मानेव ॥ तद्वर्षमहानिमिषुनेकेमहीयत् ॥ क्रिया
 योगमावे ॥ आशोर्षनेर्षनईर्याईरुकेर्षोमये ॥ जनेष्ट ॥ तन्मिषुप्रवेशात्तथा ॥ श्रवनायायनंश्रुं ॥
 वजांसिप्रयावन्ति विनश्यतिद्रिजेत्तथा ॥ तद्वर्षमह ॥ श्रानिषिधूनामहमोदते ॥ योगीनिजले ॥ तद्वर्ष
 जनविन्दुनिनिश्चानानेस्यसुन्दरि ॥ तद्वर्षमहानिमिषुनेकेमहीयत् ॥ श्रीगोमयेनवेवामेष्ट किदत्तनेपनं
 प्रीये ॥ एकेनेवारुलेषेनर्षोयोन्याक्केरुजायत्त ॥ वासाहप्रधाने ॥ गोमयंश्रुंजनं तद्वर्षेकिममवेमविनेर्ष
 ने ॥ यावत्तुर्षदांस्तुवसमन्तद्वर्षलेषये ॥ तद्वर्षमहानिमिषुजायायत्तथा ॥ श्रवप्रधाने ॥ तद्वर्षेकिममवेमविनेर्ष

हे प्रो ३३४ धर्म पंक्ति निजो ज्ञेयः । अथ यत्न मंत्रं च विदुः तथा अथ । एतत्संज्ञिनीर्णं विदेवागोषे निथोज्ञेयः । ह
वे ४ लशया वस्तुनि अथुं कुरु कुरु वा विधिः । अंशानये विधाया विप्रयमेवाति यत्नः । अन्ते नतप्रपानिकी स्यात्पाना
नित्यम्ना । वस्त्रिनानो ह्यो वानिष्ठं कुरु विना वसं यत्नः । यमसंज्ञिनायां । कुर्यादेव कुरु कुरु प्रतिष्ठाः च देवताः । विधा
य विविधं क्रियंतां कुरु विन्दते कुरु । विष्णुसंज्ञिनायां । यथा देवस्यायतनं कुरुति मन्त्रस्यैवने कुरुतेति ।
आदी प्रेषाने श्रीष्टं कुरुवाचः । कुरुं कुरुवाचनवापिमम । कर्मानियोजन । निराकृतमह्यनिममात्ति हितुः ४ ।
ये ध्यायन्ति मदासुते ४ कुरुष्वामो ह्येष्टुः । तेषां विनी । यत्तथापि प्रवृत्तमन्त्रात्तु वत् । अथ प्रेषाने । अथुत्
कादिकं विदुः यो निथे विष्णो मन्दिषे । वस्त्रजल ह्यत्तथापि कुरुते च जनार्दनः । अथुत्तु नृपं कुरु विष्णो वायु तने हिंज ।
अन्ते ह्येष्टुं वा विधिनिथे उच्यते नृपं । अथुत्तथापि कुरुते कुरु कुरु प्रियं । अथे विष्णु प्रवृत्तं नानावामो कुरुवा
अथुत्तथापि । मन्दिषे कुरुते अथुत्तथापि कुरुते । अथुत्तथापि कुरुते अथुत्तथापि । अथुत्तथापि कुरुते अथुत्तथापि ।

घण्टाश्रदानेन तत्रात्महस्यशतमाप्नुयात् । वाजापवति नो कश्चिन्नव्यंदराद्रिजेत्तुमः । नाप्नोति विश्वं ह्यंशं मया मे विश्वं
जिह्वरेत् । तत्रात्महस्यशतमाप्नुयात् । तत्रात्महस्यदानेन विमानमहिषेतिहृतिः । यथेष्टं तन्नो केशवि
ठश्चेत्तस्य श्रुतः । मान्याधा बलथादत्राधुर्षाधाश्चतुश्चैरः । गंक्राधा संतथादत्राकामानां यं तं र्बजेत् । मस्युपपत्तं जानि
दत्रावेत्तेजमानिठ । शंभुत्तवतिकामानां विद्यानाक्रम
नस्यः । गंक्रतेलादिदिद्यानिश्रुगंक्रिनिश्रुतिनिठ । के
शंभुनाशोदत्रागंक्रुष्टेष्टसहस्रोदत् । विज्ञानकप्रदा • निनमस्युपपत्तं प्रस्यथात् । शंभुनिश्रुतिमाप्नोति यदयत्रा
प्रिजायते । वसुनिश्रुतिमाप्नोति यदयत्रा विधि विठि विठः । सोमनोकेमही रात्तु विद्वेत्तेलोकेमहीयते ॥ विद्वेत्तु
धनदानेन वाजापवतिपुत्रे ॥ इत्यानिश्रुतिमानिसोवर्नानिद्रिजेत्तुमः । यथेष्टं तदेव कर्मार्थं नृषोदद्यान्नरुंश्रुतं
। वाकनलोकमाप्नोति स्रष्टुपपत्तं प्रस्यथात् ॥ देवदेवैश्चापत्तास्थानि शिल्पुतापुतायोनस्यः । दद्यात्तुतानिवाद्या
निर्गनेशं हस्यमाप्नुयात् । यानवाहनदानेन स्रष्टुकाने प्रस्यथात् । कमशुंनुश्रदानेन गोदानफलमाप्नुयात् । पतंग्रहप्र

श्री ७०

दानेन सर्वपापं प्रणश्यति । पञ्चमहाभूतानादिप्रक्रमेण तद्विशेषः ॥ दर्पनश्च दानेन कर्मदानदर्पदानतु द्वे । दर्शयिष्यात्तथात्तु क्रम
उत्तमं प्रतिजायते । कृष्णादो कृष्णमाप्नोति विशेषं तु विद्वन्तः । नवः सर्वदानेन सर्वकामाप्नुयात् । नवदानेन नोक्तैश्चामान्य
द्वयमोक्षति । पयानो कर्मदाप्नोति धेनुं दद्यात्पयसिनी । अन्तर्ह्यदानेन भूतधेनुं फलं नोत्ते । शयनाशनदानेन शक्तिं विन्दति शोभ
ती ॥ नवमिह प्रदाने ॥ विद्वत्प्रक्रमेण कर्मदादिनिर्मि ॥ यज्ञात्पवीतं गोविन्दे दद्यात्तद्वत्तु गोत्रदे ॥ वामनप्रदान
॥ यद्यदिष्टे तमनोक्तैश्चामान्यप्रतिष्ठे च ॥ उक्तुं देयं श्री ॥ यथैतद्देवदेवश्च विनः ॥ अकामसमाहिको नोक्तैश्च किञ्चि
विनिवेदयेत् । तनेव स्थानमाप्नोति यत्र गन्तव्यं ततोऽपि ॥ धर्मवानिजि कान्ताः फलकामान्दाधमाः । अर्चयन्ति जगन्नाथं त
कामान्ताप्नुवन्त्यथ ॥ देवैश्च कर्तव्यं धर्मदानफलमाह चित्रप्रश्नः ॥ दद्यात्तदेवैश्चार्थं तन्मादेवैश्चामोक्षते । यस्तु विद्वत्तु नित्य
नोक्तैश्चामान्यप्रतिष्ठे च ॥ यो देवैश्चामान्यप्रतिष्ठे च ॥ उद्देव नोक्तैश्चामान्यप्रतिष्ठे च ॥ नावमिह ॥ अतिमान् क्रानो
त्तैश्चामान्यप्रतिष्ठे च ॥ सर्वपापानि संशयान् तद्विद्वत्प्रतिष्ठे च ॥ अतिमान् नवमिह शयः कथाति यथाविधिः । निष्कामान् नवमा

इतिदेहप्रकाशप्रवृत्तौ । सकामानेवसिंह्याश्रयंशंश्रमोदत्त । विधिरुम्भुपुंयेयप्रकाशिराजनाद्देनं । नयाउनिर्दि
मन्त्रश्रिष्टुनोकाकयमंन । देवश्रुतिमात्रोक्तुयावत्तुपुंवमानवः । तारुषमहानिर्भक्तुलोकेश्रीयते ॥ मन्त्रश्रु
ने ॥ सौवर्नबाजतीवापितृश्रीकुमयीतथा । शौनदाकुमयीवापिनोःश्रीश्रमयीतथा । वातिकेदाउरुजावातत्रकांश्रमयीतथा
शुंउदाकुमयीवापिदेवताप्राशयते । अर्कश्रुपुंसादावश्रु विगन्तिवारदेवः । श्रुहेमश्रुतिमाधायानशिकानुंश्रुत
ईश्वर । वातिकुपितुनः । शुंउदाकुमयीयज्जीयकाश्रुतया अर्कश्रुतिमा श्रुहेमश्रुतेश्रु असादेःश्रुधिकाश्रुतेतिवचना
उवाविकाशि ॥ गौतमीउले ॥ कांश्रीविज्ञानदाश्रुजाश्रु रूजागपिश्रुजिदा । उजादादेःजाठेववेरिकाश्रु
नानिनी । जशीधमविईरिक्तु कथोतिवक्तुसोश्रुदा । सदेरुमृन्मयीश्रुजाश्रुतिमाश्रुतनश्रुना । उगंदासोक्तुदासाउकशि
गश्रुतिमाउरु ॥ श्रुतिश्रुमात्र उविश्रुश्रुवानं ॥ कनोठेकाहसाश्रुश्रुतिश्रुमन्दविश्रुवान । मधमेनाधमेनापिश्रुश्रुया
उक्तिकेश्रुतेष ॥ श्रुतश्रुयेकुमाश्रुश्रुयाः देवायांश्रुतिश्रुतुवः । श्रुपुंवेठश्रुवानोक्तुकलारगंममश्रुवः ॥ शुंउदवाठ ॥

श्री ७२

निश्चिन्नेन मतिमान् क्रथादय्युदयन्तु ॥ विप्रानसम्पुजयिद्यायुतायागं शृङ्खले ॥ गीनेनप्रहदिकर्णानानप्रतिक्रमे सप्रुजये ॥
 । मृत्तिले प्रुजयेद्विष्णुं संविवायुगनं यजेत् ॥ सप्रुये प्रुमंन्देरांतायेः संविषे सप्रु ॥ प्रुमंन्देरांतायेः संविषे सप्रु ॥
 मृत्तिलेने शंसेने शैकथाये सजउमाठ ॥ सप्रुये प्रुमंन्देरांतायेः संविषे सप्रु ॥ उनमीकन्दमानु
 सप्रुवास्यामि प्रुवकं ॥ सप्रुकावसमी प्रुवकवदी सप्रु प्रु
 निवससुतं मृदं प्रुवकमी विउ ॥ गोमूत्रं गोमूत्रं श्रीं ददिसा
 थाविधि ॥ दक्षिणां विवि रूद्राये प्रुवार्थं ननु व ॥ १
 गोमूत्रं श्रुतेरुहे न्यायेन वा विना ॥ सप्रुये प्रुमंन्देरांतायेः संविषे सप्रु ॥ वक्त्रं लोकसा प्रुया ॥ श्रुतिषे ॥ द्रुमं सजकवके
 रयुतं दक्षिणामधु ॥ प्रुमंन्देरांतायेः संविषे सप्रु ॥ प्रतिष्ठानलं मद्रु ॥ उतसहस्रं विशानां सप्रुवाप्रु
 उतथा ॥ सप्रुये प्रुमंन्देरांतायेः संविषे सप्रु ॥ सप्रुये प्रुमंन्देरांतायेः संविषे सप्रु ॥ निर्मानेनादेकेनाथप्रुनी

तथाहनाहदः ॥ एकदशोश्रीकः ॥ मदर्हामप्रतिष्ठाणमन्दिबंकाखेदुं । प्रेष्ठाद्यानानिबन्धानिपूजायात्तामदाप्रितान ।
प्रतिष्ठायांमाहेशोमंमर्हानाउवनवयं । पूजादिनार्थंफनोकंवित्रिमांसातामिया ॥ पदप्रतादकमानियथममतिनिदति ।
मयाप्रवसातेमार्थादमथोतिनिवेशेउः ॥ ० ॥ अथप्रतिष्ठितमूर्तौकदाचिः पूजातावे महाकणितनणकदाउं ॥ एकदशपूजाविहृतीक
र्णादिप्रनमर्हः । विहावेनमहापूजामश्रोक्नमउम्व
केचिःकेचिःसाम्प्रोक्नकमः । साम्प्रोक्नलदेवम्यादेवम्य
आक्रयेत्प्रोक्नीतायेःमृतेनाष्टोउबंशतं । मप्रुषमंमक्रुषंथानिविनामेदेवमक्रु । पक्रुवायंजणे मृतेमष्टोउबंशताउ
दं । उतामृतेनमृकादिपीहलंममृतेदिदि । उद्व्यामंनिनिनामंमलन्यामंक्रुविनामे । प्रानप्रतिष्ठांमलिनप्रानमृतेनमाचरे ।
प्रजाक्रमतीकर्मः मृतलोकांयथाविधिः । यागहोमादिषुथायः संक्रोणायंविधिःसुतः ॥ ममृतेमृते
नेवोधायनः ॥ तामंद्रुषं कृतमोचानां देवाहानां ह्यःप्रतिष्ठाणनमिति ॥ तामंममृतेमृतेमृतेनां द्रुषंमृताजादेयंथेष्टोमो

॥ उहिष्ठे ॥ मोनोर्हृत्सुतिश्चैरुत्कृष्टैर्वहुंश्च ॥ अतनोमग्रहाशोक्राः प्रतिश्रयञ्च कर्मनि ॥ आशादेहेउथासु
 नमुत्तवायमेवहि । केषु अवनवोहिन्नुः सुर्वत्रादपंदुथा ॥ अश्विनीषेकरीठशुधोमृगप्रियसुथा । अत्रसाधत
 थाप्रतिप्रतिष्ठादिप्रशंस्यते ॥ इयमशंकोमेवावलप्रतिष्ठादानानिकाश्यानिशिस्यात् ॥ इतिनिधिनाकउथानि । उथाठ पं
 मरुत्तवायेमाताउपंठ ॥ शोतं कर्मसुयं कथादयोपिस्या ॥ उमाठसे ॥ अशंकोशोतमश्वयठ कथादाठावमलुतठ ॥
 काश्याप्रतिनिधिर्हास्ति निथेनेमिठिकेहिमः । काश्यामृषं ॥ कमाहंकेठिदि छलिमत्रमा । गथेनेनेकवाकत्राः सुर्ववठनं
 काश्याप्रतिनिधिविधायकः । निथेनेमिठिकपंशद्रेउथे ॥ तिस्यात्तुदोपादानं ईशंसाः तयोवशिकेसादेवप्रतिनि
 धिनाताः । अत्रउठपंकमापेसुतठ ॥ अत्रशंसात्कामांप्रतिनिधिनाथाकथेतः ननुशोतमिठिसुतं ॥ अतठवर्हावठशुर्वतेथ
 कर्मनि । यानिपशुदामीनाः कर्मतानिनपशुति । एकठकर्मनिमजंसाः द्वितीयसुलवासेकठ । द्वितीयठ
 प्रशंसं प्रकथाः उठकर्मममाठसे ॥ धुजयुष्पादिमाना ॥ हृयशीर्षपं कथाये ॥ धुजउंमठप्रकउथोनिधनठमहु
 नाहठठ । तदहंतासुजं कं सुर्मं कथाद्विठकनठ । आमोदसाठविष्ठावोमानंदुसाकीर्तितं । निथवाहेनया